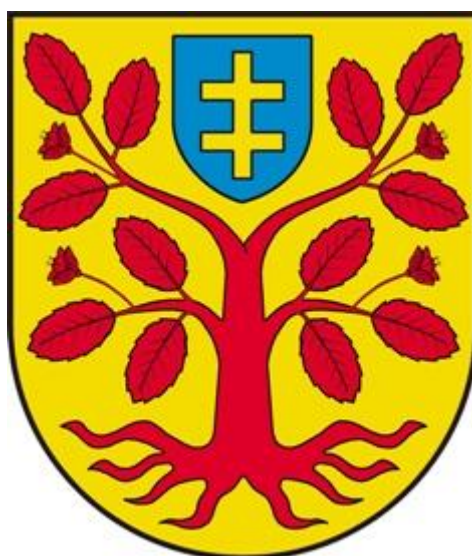

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2022 – 2024**

GMINA ZBUCZYN

Zbuczyn, marzec 2022 r.

Spis treści

WPROWADZENIE	3
PODSTAWA PRAWNA I MERYTORYCZNA.....	4
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ZBUCZYN.....	6
PROFILAKTYKA ZAADRESOWANA DO DZIECI I MŁODZIEŻY	10
ZASOBY GMINY ZBUCZYN	12
CEL GŁÓWNY.....	17
CELE SZCZEGÓŁOWE:	18
ZADANIA PROGRAMU ORAZ WSKAŹNIKI ICH REALIZACJI.....	20
ADRESACI.....	26
ZASOBY I REALIZATORZY	27
TERMIN REALIZACJI ZADAŃ I WDRAŻANIE	27
MONITORING EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ	27
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	27
SPOSÓB SPRAWOZDANIA.....	28
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA	29

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2024, zwany dalej „Programem” lub „Gminnym Programem” stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków, a w związku z tymi problemami stosowania przemocy w rodzinie. Opracowany Gminny Program odnosi się również do problemów, jakie niosą inne uzależnienia spowodowane np. paleniem papierosów, używaniem narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych, a także uzależnieniem spowodowanym spędzaniem przez dzieci i młodzież zbyt wiele czasu przed komputerem. Powyższe problemy wyznaczają główne kierunki działań, z określeniem celów i sposobu ich osiągnięcia przez samorząd gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, przedstawia również zadania własne wynikające z art. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.). Zgodnie z treścią w/w ustawy, zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wykonuje się w szczególności przez *tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożycia alkoholu*¹. Gminny Program uwzględnia *działalność wychowawczą, informacyjną, ograniczanie dostępności alkoholu, leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu oraz zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu*². Na zadaniach tych należy skupić znaczną uwagę, gdyż szkody spowodowane przez uzależnienia występują w wielu wymiarach społecznych i ekonomicznych. Do zadań własnych gminy należy inicjowanie oraz realizowanie zadań, zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.), w tym: różnych form i możliwości rozwiązywania problemów alkoholowych, u podłoża których występują uzależnienia oraz prowadzenie szeroko zakrojonej działalności profilaktycznej. Rozwiązywanie problemów alkoholowych to wyrażenie, które nie jest skierowane wyłącznie na grupę osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, a skupia się na

¹ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)

² Tamże

całej lokalnej społeczności. Dlatego też przedmiotem działań na rzecz zdrowia publicznego musi być nie tylko grupa ludzi pijących, ale także tych, którzy z racji wieku dopiero zaczęli stawać przed wyborami dotyczącymi ilości i częstotliwości picia. Problem alkoholowy jest jednym z wielu problemów społecznych i zdrowotnych. Ważnym problemem jest narkomania, ponieważ pojawia się nie tylko w miastach, ale również na terenach wiejskich. *Gminny Program uwzględnia działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty, także diagnozę w zakresie występujących w szkołach czynników ryzyka i czynników chroniących.*

PODSTAWA PRAWNA I MERYTORYCZNA

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2024 opracowany został zgodnie z treścią ustaw:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 t.j.).

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych. W szczególności zadania te obejmują:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na

rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ustawy (reklama napojów alkoholowych) i art. 15 (zakaz sprzedaży alkoholu niepełnoletnim, nietrzeźwym, pod zastaw lub na kredyt) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6. wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej³.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) w art. 10 ust. 1 określa dla gminy następujące zadania własne:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5. pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego⁴.

W myśl art. 10 ust. 2a tejże ustawy:

W Gminnym Programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach

³ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020 r. poz.2050 z późn. zm.)

i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3⁵.

Ponadto Gminny Program winien zawierać zadania określone w ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469). Zadania powyższe dotyczą zakresu uzależnień behawioralnych ze względu na rosnące rozpowszechnienie i wynikające z nich szkody zarówno zdrowotne jak i społeczne⁶.

Uzależnienia behawioralne to takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (granie w gry, zakupy, hazard, etc.), a ich specyfiką jest utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. Są one określane mianem uzależnienia od czynności, czynności/zachowań kompulsywnych, nałogowych, problemowych⁷.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY ZBUCZYN

Gmina Zbuczyn jest gminą wiejską, położoną w województwie mazowieckim i jest to największa gmina w powiecie siedleckim, jedna z większych w kraju. Powierzchnia gminy stanowi 211 km², na których jest 43 miejscowości i 46 sołectw.

Gmina Zbuczyn na dzień 31 grudnia 2021 r. liczyła 10172 mieszkańców, z czego 5096 osób (50,1%) osób to mężczyźni, a 5076 osób (49,9%) to kobiety. Na podstawie powyższych danych stwierdzono, że gminę Zbuczyn zamieszkuje 726 osób (7,14% wszystkich mieszkańców) w wieku adolescencji.

W miesiącu styczniu 2022 roku zostały przeprowadzone badania ankietowe w celu sporządzenia „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych”. Badania dotyczyły takich problemów społecznych jak bezrobocie, bieda, ubóstwo, wzrost przestępczości, kryzys rodziny – problemy wychowawcze, kryzys norm moralnych, przemoc, zarówno w rodzinie jak i w środowisku szkolnym, podejmowanie zachowań ryzykownych takich jak: nadużywanie alkoholu, nikotyny, dopalaczy, narkotyków, uzależnienia od gier, hazardu, przemocy w rodzinie oraz w środowisku szkolnym/rówieśniczym, cyberprzemocy, a także korzystania

⁵ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)

⁶ Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469)

⁷ Wikipedia

z mediów, internetu, które prowadzą do uzależnienia. Celem badań było uzyskanie informacji dotyczących postaw społecznych wobec powyższych zjawisk.

Informacje dotyczące problemów społecznych zebrano w badaniach ankietowych, które zostały przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Zbuczyn, w trzech grupach reprezentujących lokalne środowisko:

- 74 uczniów klas ósmych szkół podstawowych z terenu gminy Zbuczyn, 41 kobiet, tj. 55,4% ogółu badanej grupy wiekowej i 33 mężczyzn (tj. 44,6%);
- 66 dorosłych mieszkańców gminy Zbuczyn, 55 kobiet, tj. 83,3% ogółu badanej grupy i 11 mężczyzn (tj. 16,7%);
- 16 osób dorosłych, które są właścicielami lub pracownikami punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Łącznie w badaniu ankietowym wzięło udział 156 osób. W opracowaniu zawarto informacje dotyczące działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Policji.

Dorośli mieszkańcy gminy Zbuczyn

Problemami społecznymi w opinii mieszkańców gminy Zbuczyn są:

- zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenie wody, zanieczyszczenie krajobrazu;
- zaśmiecanie okolicy, bezrobocie, bieda, ubóstwo, wzrost przestępczości, kryzys rodziny;
- problemy wychowawcze, kryzys norm moralnych, podejmowanie zachowań ryzykownych poprzez sięganie po alkohol, substancje odurzające, korzystanie z mediów, internetu, a co za tym idzie, utrata prywatności, fałszywa tożsamość, ograniczenia czasowe, hejt;
- 77,4% ogółu badanej grupy podało, że zna przynajmniej 1 osobę, która przyjmuje substancje odurzające – narkotyki, dopalacze, alkohol;
- 46 osób z badanej grupy informuje, że osoby z ich otoczenia spożywają alkohol,
- 84,4% wykazało, że nie pali papierosów;
- 4,5% ankietowanych podało, że spożywa alkohol kilka razy w tygodniu;
- 24,2% wskazało, że najczęściej spożywa takie napoje alkoholowe jak wino, miód pitny, szampan;

- 74,2% ankietowanych korzysta z internetu 1-2 godziny dziennie, a 13,6% podało, że jest to powyżej 3-4 godziny, głównie w celu dokonania zakupów bądź opłat oraz w celu kontaktowania się przez portale społecznościowe ze znajomymi;
- 51,5% ankietowanych uważa, że problem uzależnienia od internetu w ich środowisku jest dość poważny;
- 59,1% badanej grupy wskazało, że zna osoby, które zostały skrzywdzone wskutek przestępstwa internetowego (komentarze, zniesławienie, hejt);
- 17,6% ogółu grupy badanej podało, że zna osoby doświadczające przemocy;
- znaczna większość osób objętych badaniem podaje, że wie, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacji uzależnienia czy przemocy.

Osoby sprzedające napoje alkoholowe

Z odpowiedzi osób ankietowanych wynika, że mają one świadomość szkodliwości napojów alkoholowych zarówno dla zdrowia ludzkiego, jak też tego, że osoby będące pod wpływem alkoholu stanowią zagrożenie, niebezpieczeństwo dla otoczenia.

Sprzedawcy w znacznej części – 50% osób ankietowanych podają, że nie zdarzają się sytuacje spożywania alkoholu w obrębie sklepu. Żaden nie podał, aby kiedykolwiek sprzedał napój alkoholowy osobie nieletniej. 56% ogółu grupy badanej wskazuje, że zawsze prosi o dokument potwierdzający pełnoletność kupującego. Z przeprowadzonych badań wynika, że lokalni sprzedawcy w sposób odpowiedzialny podchodzą do sprzedaży napojów alkoholowych.

Młodzież – uczniowie klas ósmych szkół podstawowych

Badana młodzież wskazuje w ankiecie świadomość problemów społecznych, jakie występują w ich otoczeniu, m. in. zanieczyszczenie powietrza, zaśmiecanie okolicy, itp. ale też podejmowanie zachowań ryzykownych poprzez sięganie po alkohol, substancje odurzające, korzystanie z mediów, internetu, ograniczenia czasowe, hejt.

- 66,2 % ogółu badanej grupy wiekowej podało, że zna przynajmniej 1 osobę, która przyjmuje substancje odurzające – narkotyki, dopalacze, alkohol;
- 38 uczniów klas ósmych informuje, że osoby z ich otoczenia spożywają alkohol,
- 58,1% wykazało, że ich rówieśnicy próbowali papierosów;
- 48,6% korzysta z internetu 3-4 godziny dziennie, a 23% podało, że jest to powyżej 5 godzin;

- 45,9% ankietowanych uważa, że problem uzależnienia od internetu w ich środowisku rówieśniczym jest dość poważny;
- 39,2% badanej młodzieży wskazało, że zna osoby, które zostały skrzywdzone wskutek przestępstwa internetowego (komentarze, zniesławienie, hejt);
- 17,6% ogółu grupy badanej podało, że zna osoby doświadczające przemocy;
- znaczna większość (55,4%) osób objętych badaniem nie posiada wiedzy, gdzie można uzyskać pomoc w sytuacji uzależnienia czy przemocy.

Rekomendacje wynikające z diagnozy:

- zasadne jest prowadzić regularne zajęcia profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom;
- wspierać rozwój praktycznych umiejętności młodzieży w zakresie rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem, sytuacjami kryzysowymi, asertywnością, konstruktywnym wyrażaniem emocji oraz potrzeb;
- umożliwić rozwijanie pasji, zainteresowań oraz kształtować w nich postawy twórczości, kreatywności i motywować do podejmowania nowych wyzwań;
- wzmacniać w uczniach poczucie własnej wartości, przynależności, skuteczności i sprawczości;
- tworzyć pozytywną atmosferę współpracy w szkole, która będzie umożliwiać samodzielne podejmowanie decyzji i ponoszenie za nie odpowiedzialności;
- edukować w zakresie cyberprzemocy oraz umiejętnego, bezpiecznego korzystania z internetu – pobudzać świadomość prawną uczniów, dotyczącą ochrony własnych danych w sytuacjach niebezpiecznych;
- udoskonalać, modyfikować szkolne systemy przeciwdziałania przemocy i uczyć reagowania na przemoc;
- organizować spotkania edukacyjno-informacyjne z zakresu profilaktyki dla nauczycieli, wychowawców, pedagogów, jak też dla rodziców.

PROFILAKTYKA ZAADRESOWANA DO DZIECI I MŁODZIEŻY

- rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

a) Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

Punktem wyjścia dla działań profilaktycznych zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka. Duża grupa takich czynników jest wspólna dla większości uzależnień behawioralnych (np. nałogowy hazard, sieciaholizm, zakupoholizm, uzależnienie od gier wideo) oraz dla tradycyjnych zachowań ryzykownych (np. używanie substancji psychoaktywnych, przemoc, wykroczenia).

Na podstawie wielu badań za czynniki chroniące uznaje się:

- pozytywne relacje z istotnymi osobami z najbliższego otoczenia, w tym z rodzicami lub opiekunami oraz z rówieśnikami i innymi ważnymi osobami (np. posiadanie naturalnego mentora), kontrola rodzicielska, ale i zaangażowanie rodziców w życie dziecka, ciepło, silne więzi rodzinne, jasne zasady i standardy zachowania, poczucie zaufania i wsparcia;
- cechy i własności indywidualne młodego człowieka (np. towarzyskie usposobienie i zrównoważony temperament), pozytywny obraz siebie (samoocena), kompetencje psychospołeczne;
- jakość szkolnictwa (np. pozytywny klimat szkoły, wysoka jakość nauczania);
- zasoby pozarodzinnego otoczenia społecznego i miejsca zamieszkania (wsparcie wspólnoty religijnej, zorganizowane zajęcia pozaszkolne, bezpieczne sąsiedztwo, dostęp do pomocy itd.).

Do wspólnych czynników ryzyka należą:

- brak wsparcia ze strony rodziców i konflikty w rodzinie;
- silna potrzeba mocnych wrażeń;
- impulsywność i skłonność do ryzyka;
- niska samoocena;
- niepowodzenia w nauce szkolnej;
- słaba więź ze szkołą;
- deficyty w umiejętnościach radzenia sobie ze stresem lub trudnymi emocjami.

Poza uniwersalnymi czynnikami ryzyka i czynnikami chroniącymi, są również specyficzne w przypadku każdego z uzależnień behawioralnych. Na przykład, czynnikami

ryzyka nałogowego hazardu są zniekształcenia poznawcze w ocenie szansy na wygraną w grze losowej, predyspozycje do poszukiwania mocnych wrażeń, niska samoocena, deficyty funkcji poznawczych, rówieśnicy, którzy uprawiają gry hazardowe, łatwa dostępność do gier hazardowych, zaniedbania w sprawowaniu opieki rodzicielskiej, reklama konsumpcyjnego stylu życia.

Ryzyko problemowego korzystania z internetu jest związane z takimi czynnikami jak: niskie poczucie własnej wartości, zaburzenia nastroju, lęk, nieśmiałość, nadpobudliwość psychoruchowa, niewłaściwy monitoring zachowań dziecka w internecie, zaburzenia zachowania i nadużywanie substancji psychoaktywnych. W piśmiennictwie podkreśla się ponadto, iż w przypadku problemowego używania internetu istotnymi czynnikami ryzyka są nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny (np. niewłaściwy monitoring zachowań dziecka) oraz deficyty relacji rodziców z dzieckiem.

b) Wiodące strategie profilaktyczne

Do skutecznych strategii zapobiegania uzależnieniom behawioralnym (podobnie jak w innych zachowaniach ryzykownych młodzieży) należą: rozwijanie kompetencji psychospołecznych dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Ponadto, do specyficznych działań profilaktycznych, które zostały uznane za skuteczne, należą: obniżenie pozytywnych oczekiwań związanych z używaniem Internetu/graniem w gry hazardowe, korygowanie zniekształceń poznawczych związanych z graniem w gry hazardowe (w tym w obszarze ważne jest dostarczanie wiedzy na temat matematycznego prawdopodobieństwa). Realizowane w szkołach programy powinny uwzględniać ww. skuteczne strategie profilaktyczne i być realizowane przez profilaktyków rozumiejących specyfikę pracy z młodzieżą/rodzicami, nie zaś przez osoby do tego nieprzygotowane. Natomiast do nieskutecznych form profilaktycznych należą prelekcje i pogadanki z udziałem byłych hazardzistów. Podobnie sam przekaz wiedzy o objawach zachowania nałogowego nie spowoduje, że młodzież nie będzie narażona na tego rodzaju zachowania.

c) Strategie informacyjne

Do strategii uzupełniających, czyli wykorzystywanych łącznie ze strategiami wiodącymi należy przekaz wiedzy. W tym zakresie w odniesieniu do zagrożeń behawioralnych możliwa jest np. realizacja zajęć edukacyjnych dla rodziców na temat zasad korzystania przez dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym z Internetu i wskazanie im, jak poprzez

wprowadzanie określonych zasad i monitorowanie ograniczyć ryzyko problemowego użytkowania. Podobnie uzasadnione jest przekazanie dzieciom i młodzieży instrukcji, jak używać Internetu w sposób bezpieczny i jak zachować zdrową równowagę między korzystaniem z technologii (w Internecie i poza nim) i innymi aktywnościami.

Warto upowszechniać także informacje o działającej infolinii 800 100 100. To bezpłatna i anonimowa pomoc telefoniczna i online dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji m.in. w zakresie cyberprzemocy zagrożeń związanych z nowymi technologiami. Linia czynna od poniedziałku do piątku, w godzinach 12.00-15.00 www.800100100.pl⁸.

ZASOBY GMINY ZBUCZYN

Wobec tego, iż w Gminnym programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną oraz profilaktyczną prowadzoną przez szkoły i placówki systemu oświaty, a także diagnozę czynników ryzyka i czynników chroniących, można stwierdzić, że zarówno dzieci jak i młodzież z tereny gminy Zbuczyn mają możliwość rozwoju osobistego poprzez aktywne uczestnictwo w działaniach proponowanych przez w/w placówki.

Na podstawie informacji od przedstawicieli placówek oświatowych z terenu gminy Zbuczyn ustalono, że w każdej z placówek realizowane są działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej oraz wzmacniane są czynniki ochronne. Większość uczniów w lokalnych szkołach czuje się dobrze, bezpiecznie, ma możliwość rozwijania zainteresowań poprzez udział w konkursach i zajęciach pozalekcyjnych. Rozpowszechniane są działania wolontarystyczne, akcje charytatywne i społeczne. W okresach przerw w nauce – ferie zimowe, wakacje – lokalnie działające stowarzyszenia organizują wyjazdy dla dzieci i młodzieży.

Młodzi mieszkańcy gminy Zbuczyn mają możliwość interakcji społecznych poprzez przynależność do licznych grup rówieśniczych, jaki są skupione przy lokalnych parafiach, np. ministranci, KSM, oaza, schola.

Szeroka oferta zajęć dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych to wynik rozwijającej się działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Zbuczynie.

Rynek alkoholowy w gminie Zbuczyn

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

– społeczna komisja działa na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości

⁸ Rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tworzy ją zespół ludzi, których zadaniem jest realizacja zadań tejże ustawy, a także ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i ustawy o zdrowiu publicznym. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

W 2021 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych miała 8 posiedzeń, na które wysłano 14 wezwań dla osób z problemem alkoholowym. Przeprowadzono 4 rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego oraz utrzymywania abstynencji z osobami nadużywającymi alkoholu oraz 2 rozmowy z członkami rodzin tych osób. Wydano 20 postanowień opiniujących lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Zbuczyn, przedstawia się następująco:

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Do spożycia poza miejscem sprzedaży	Do spożycia w miejscu sprzedaży
Sklepy	19	0
Bary	0	4

*Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbuczynie⁹

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poszczególnych rodzajów w roku 2021 przedstawiała się następująco:

Zawartość alkoholu	Do spożycia poza miejscem sprzedaży	Do spożycia w miejscu sprzedaży
do 4,5%	15	2
od 4,5 % do 18%	2	1
powyżej 18%	2	1

*Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbuczynie¹⁰

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie

⁹ Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbuczynie

¹⁰ Tamże

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną powołaną do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. System świadczeń pomocy społecznej wspiera finansowo osoby i rodziny o niskich dochodach oraz pozbawione dochodu¹¹.

Z różnorodnych form pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie, w roku 2021 skorzystały 184 rodziny.

	2020	2021
Liczba rodzin, korzystających z pomocy	252	184
- w tym z problemem alkoholowym	9	8
- w tym z problemem narkomanii	-	2

*Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie¹²

Zespół Interdyscyplinarny, który funkcjonuje przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, to grupa przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych, kuratorzy sądowi - z pionu rodzinnego oraz pionu karnego, której zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą. Zespół pracuje realizując procedurę „Niebieskie Karty”¹³.

¹¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2021.2268 z późn. zm.)

¹² Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie

¹³ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)

W 2021 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 20 wszczętych procedur „Niebieskie Karty”. W 16 przypadkach czyli w 80% wszystkich procedur, powodem zachowań przemocowych ze strony osób podejrzanych o stosowanie przemocy był alkohol.

	2020	2021
Liczba procedur „Niebieskie Karty”, które wpłynęły do ZI	35	20

*Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie¹⁴

Punkt konsultacyjno – interwencyjny, który działa przy GOPS w Zbuczynie, od kilku lat kontynuuje swoją działalność skierowaną do osób uzależnionych, współuzależnionych, zagrożonych uzależnieniem i przemocą. Jest to miejsce, w którym mieszkańcy gminy Zbuczyn mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologa, prawnika i terapeuty. W 2021 roku poradnictwem specjalistycznym objętych zostało 98 osób.

	2020	2021
Liczba osób objętych wsparciem specjalistów	76	98
- w tym z problemem uzależnienia/współuzależnienia	13	29

*Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie¹⁵

Działalność policji

Policja to umundurowana i uzbrojona formacja, której zadaniem jest ochrona bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz utrzymywanie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Do jej głównych zadań należy pilnowanie przestrzegania prawa i ściganie przestępców, jak również zapewnienie ochrony i pomocy w sytuacjach kryzysowych zarówno wobec ludzi, jak i mienia. Jeżeli jest to konieczne, policja nadzoruje na poziomie operacyjnym także wszelkie służby ratownicze¹⁶.

W 2021 roku na terenie gminy Zbuczyn policja podejmowała wiele działań, m.in. również w związku ze zdarzeniami, jakie miały miejsce w związku z nadużywaniem alkoholu:

Zdarzenie, wykroczenie , przestępstwo popełnione pod wpływem alkoholu	Liczba zdarzeń	
	2020	2021

¹⁴ Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie

¹⁵ Tamże

¹⁶ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji (Dz. U. z 2021 poz. 1882 z późn. zm.)

Liczba przeprowadzonych interwencji policyjnych	261	746
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych	162	127
Liczba zdarzeń w ruchu lądowym i pow. z ruchem drogowym	21	25
Liczba wypadków drogowych	12	4
Liczba kierujących w stanie po użyciu alkoholu	1	16
Liczba kierujących w stanie nietrzeźwości	8	11
Liczba ujawnionych przestępstw narkotykowych	4	0
Liczba ujawnionych osób nietrzeźwych w miejscu pracy	1	0
Liczba ujawnionych osób nietrzeźwych leżących w miejscach publicznych	8	17
Liczba interwencji dot. podejrzenia o prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub środka odurzającego	29	67
Liczba odnotowanych zakłóceń porządku publicznego, spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	10	14
Inne zakłócenia porządku publicznego	9	40
Nietrzeźwe osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia w Policyjnej Izbie Dziecka lub odwiezione do domów rodzinnych	0	0
Osoby zatrzymane do wytrzeźwienia w Policyjnych pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych KMP w Siedlcach	2	7

*Dane z Posterunku Policji w Zbuczynie¹⁷

Z analizy danych pozyskanych od podmiotów, które biorą udział w realizacji Gminnego Programu oraz analizy „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych” wynika, że na terenie gminy Zbuczyn istnieją problemy, które dotyczą społeczności lokalnej. Główne obszary problemów w zakresie uzależnień to:

- niska świadomość mieszkańców dotycząca konsekwencji społecznych, wynikających ze spożywania alkoholu, nikotyny, narkotyków, dopalaczy, uzależnienia od gier, hazardu, przemocy w rodzinie oraz środowisku szkolnym/rówieśniczym, cyberprzemocy, a także niewłaściwego korzystania z internetu, które również prowadzi do uzależnienia;
- brak wiedzy, gdzie można zwrócić się po pomoc w związku z używkami, przemocą;
- ukrywanie problemu zażywania narkotyków, dopalaczy;
- inicjacje młodzieży z alkoholem, papierosami oraz podejmowane próby ich zakupu;

¹⁷ Dane z Posterunku Policji w Zbuczynie

- nieumiejętne korzystanie z internetu, mediów;
- spędzanie przez młodzież zbyt dużo czasu przed komputerem lub innym urządzeniem elektronicznym, np. telefonem);
- doświadczanie w przestrzeni internetowej utraty prywatności, fałszywej tożsamości, ograniczeń czasowych, hejtu - cyberprzemoc;
- przemoc domowa, rówieśnicza.

Zasadne jest stwierdzenie, że problem uzależnienia wśród młodzieży jak też dorosłych mieszkańców gminy Zbuczyn jest umiarkowany. Z przeprowadzonych badań wynika, że alkohol pojawia się w życiu społecznym, ale nie jest powszechny. Zażywanie środków odurzających, narkotyków jest czynnością zabronioną, nielegalną, a zatem jest zjawiskiem ukrywanym przez społeczeństwo. Trudno wobec powyższego ocenić skalę tego zjawiska oraz wynikających z niego konsekwencji zdrowotnych jak też społecznych.

Zapewne okres pandemii to trudny czas dla ogółu społeczeństwa, a zwłaszcza dla młodych ludzi, którzy zostali pozbawieni kontaktów bezpośrednich z rówieśnikami. Liczne, coraz to nowsze obostrzenia, spowodowały to, że młodzi ludzie nie wchodzili w bezpośrednie interakcje społeczne. Czas, który spędzali w zaciszu domowym, spędzali m.in. na korzystaniu z komputera/internetu, zarówno do nauki zdalnej, jak też poza nią. Ponadto pandemia zmieniła realia życia społecznego, pojawiały się nowe problemy społeczne takie jak lęk, niepewność, problemy zdrowotne, m.in. depresja.

W latach 2022 – 2024 zasadne jest kontynuować dotychczasowe działania wynikające z Gminnego Programu: informowanie, edukowanie, uświadamianie mieszkańców w zakresie szkodliwości używania alkoholu, narkotyków, nieumiejętnego, niekontrolowanego korzystania z internetu, a także tworzenie warunków do świadczenia profesjonalnej pomocy mieszkańcom, w przypadkach pojawiających się problemów społecznych.

CEL GŁÓWNY

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2024, jest zapobieganie uzależnieniom poprzez **podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Zbuczyn – w szczególności dzieci i młodzieży, na temat szkodliwości spożywania alkoholu, zażywania narkotyków i środków odurzających oraz niewłaściwego użytkowania**

internetu, które prowadzi do uzależnień behawioralnych, tj. uzależnienie od komputera/sieci internetowej, patologiczny hazard, zakupoholizm, pracoholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, uzależnienie od telefonu komórkowego, kompulsywne objadanie się.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- wspieranie i poszerzanie oferty działań profilaktycznych w tym programów rekomendowanych, skierowanych do dzieci, młodzieży, nauczycieli oraz do rodziców;
- wspieranie działań informacyjno-edukacyjnych z zakresu szkodliwości spożywania alkoholu, zażywania narkotyków i środków odurzających oraz niewłaściwego użytkowania internetu;
- ograniczanie dostępu do alkoholu dla młodzieży;
- promowanie abstynencji i postaw trzeźwościowych poprzez wspieranie działań integracyjnych;
- wspieranie oddziaływań umożliwiających rehabilitację osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
- zapobieganie zaburzeniom życia rodzinnego w związku z uzależnieniem, przemocą w rodzinie;
- szkolenia kadr.

Szkolenia – rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

Na kwestię podnoszenia kompetencji zwraca uwagę Narodowy Program Zdrowia na lata 2021 – 2025 w celu operacyjnym 2. Profilaktyka uzależnień w części „Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom”. Znajduje się tam zadanie „Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień”. Poniżej znajduje się przykładowa lista różnych grup zawodowych, które w swojej pracy mogą spotykać się z tematem uzależnień/zagrożeń behawioralnych i dla których w ramach gminnych programów można organizować szkolenia.

1. Nauczyciele i pedagodzy/psycholodzy pracujących w placówkach oświatowych, wychowawczych oraz w poradniach pedagogiczno-psychologicznych.
2. Profilaktycy.
3. Terapeuci z placówek leczenia uzależnień.

4. Konsultanci w punktach konsultacyjnych. Punkty konsultacyjne nie mogą być miejscem diagnozy i leczenia, ale mogą poszerzyć swoją ofertę o udzielanie konsultacji i informacji w zakresie uzależnień behawioralnych.
5. Pracownicy socjalni i asystenci rodzinni. Służby społeczne, pracując z rodziną powinny posiadać wiedzę z zakresu różnych problemów, które mogą tam wystąpić, a jednym z nich mogą być uzależnienia behawioralne czy problemowe użytkowanie Internetu/gier przez dzieci i młodzież.
6. Kuratorzy sądowi.
7. Lekarze POZ i lekarze psychiatry. Zarówno rodziny osób uzależnionych jak i sami uzależnieni mogą poszukiwać pomocy w związku z różnymi dolegliwościami somatycznymi i psychicznymi, których źródłem może być hazard lub inne zaburzenia czynnościowe.
8. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminne komisje po pierwsze biorą udział w pracach nad gminnym programem, którego elementem są uzależnienia behawioralne, a po drugie, prowadząc rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, mogą spotkać się z sytuacją, kiedy osoba zobowiązana jednocześnie problemowo uprawia hazard. Jakkolwiek nie jest to przesłanka do uruchomienia odrębnej procedury, to w przypadku tego rodzaju ustaleń warto przekazać stosowne informacje zwrotne klientowi i motywować do poszukiwania pomocy również z powodu hazardu.
9. Grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy; podobnie jak gminne komisje mogą spotkać się z klientami stosującymi przemoc i jednocześnie z jakimś uzależnieniem behawioralnym.
10. Pracownicy kasyn i zakładów bukmacherskich (w tym szkolenie pracowników, którzy mają bezpośredni kontakt z graczem (sprzedawców, krupierów, kolektorów) z zakresu odpowiedzialnej gry. Ustawa o grach hazardowych wymaga, aby podmiot prowadzący działalność w zakresie gier hazardowych wdrożył regulamin odpowiedzialnej gry. W ich opracowaniu a także przestrzeganiu mogą być pomocne szkolenia z zakresu uzależnień behawioralnych¹⁸.

¹⁸ <https://www.fundacja-inspiratornia.pl>

ZADANIA PROGRAMU ORAZ WSKAŹNIKI ICH REALIZACJI

Gminny Program realizowany będzie poprzez zadania zawarte w następujących obszarach:

OBSZAR 1

Promocja zdrowia, edukacja zdrowotna i kształcenie kadr

Kierunki podejmowanych działań:

1. Prowadzenie działań informacyjno- edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu, zażywania narkotyków, środków odurzających, niewłaściwego korzystania z internetu, w tym wpływu na organizm człowieka.
2. Edukacja osób dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież
3. Upowszechnianie wiedzy na temat szkodliwości picia alkoholu, zażywania narkotyków, środków odurzających oraz niewłaściwego korzystania z internetu.
4. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy i możliwości przeciwdziałania temu zjawisku.
5. Upowszechnianie informacji na temat dostępności do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem bądź uzależnionych.
6. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych.

Lp	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Zakup książek/publikacji, programów, filmów o charakterze profilaktycznym	- liczba zakupionych pozycji	GKRPA i Pełnomocnik
2.	Dofinansowanie informatora, w którym będzie upowszechniana edukacja na temat szkodliwości picia alkoholu, zażywania narkotyków, niewłaściwego korzystania z internetu	- liczba nakładu informatora	GKRPA i Pełnomocnik
3.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno - edukacyjnych wśród	- liczba dystrybuowanych materiałów	GKRPA i Pełnomocnik

	mieszkańców poprzez dystrybucję ich w miejscach publicznych		
4.	Upowszechnianie informacji na stronie internetowej na temat dostępności do działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych, placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych	- liczba udostępnionych informacji	GKRPA i Pełnomocnik
5.	Przeprowadzanie monitoringu, oceny podejmowanych działań, poprzez zbieranie danych sprawozdawczych, analizowanie	- liczba zrealizowanych działań	GKRPA i Pełnomocnik
6.	Działania edukacyjne z zakresu bezpiecznego korzystania z internetu; zakupy, gry, media społecznościowe, etc.	- liczba zrealizowanych działań	Placówki oświatowe
7.	Sfinansowanie szkoleń dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych	- liczba osób przeszkolonych - przeprowadzenie ankiety na temat zdobytej wiedzy	GKRPA i Pełnomocnik
8.	Uruchomienie stałych dyżurów specjalistów – terapeuty, psychologa, prawnika, inne.	- liczba udzielonych porad - pojawiające się tematy	Pełnomocnik

OBSZAR 2

Profilaktyka uniwersalna, selektywna, wskazująca

Kierunki podejmowanych działań:

1. Wspieranie i poszerzanie oferty działań profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem programów z systemu rekomendacji o potwierdzonej skuteczności lub o naukowych podstawach.
2. Wspieranie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie wypoczynku.
3. Wspieranie działań promujących trzeźwy i wolny od przemocy sposób spędzania czasu wolnego wśród dorosłych.

4. Wspieranie działań i inicjatyw promujących zdrowy styl życia - bez używek, internetu, budujących zdrowe/poprawne relacje w rodzinach.
5. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Realizacja szkolnych działań i programów profilaktycznych zgłaszanych przez dyrektorów lokalnych szkół (np. zapobieganie agresji i przemocy, budowanie relacji między uczniami)	- liczba zrealizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu - analiza ankiet, sprawozdań z przeprowadzonych działań	Placówki oświatowe
2	Wspieranie inicjatyw rozwijających różnorodne pasje dzieci i młodzieży (konkursy, zabawy integracyjne, dodatkowe zajęcia, wyjazdy) z uwzględnieniem elementów profilaktyki	- liczba realizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu - analiza ankiet, sprawozdań i raportów z przeprowadzonych działań	Placówki oświatowe GOK, GOPS, Parafie, organizacje pozarządowe, inne finansowane ze środków GKRPA
3.	Prowadzenie działań wychowawczych, edukacyjnych, informacyjnych, profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem programów z systemu rekomendacji w szkołach i placówkach oświatowych	- liczba realizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu - analiza ankiet, sprawozdań z przeprowadzonych działań	Placówki oświatowe
4.	Dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży	- liczba realizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu	Organizacje pozarządowe

	zawierającego program profilaktyczny	- analiza ankiet, sprawozdań i raportów z przeprowadzonych działań	Wspólnoty parafialne
5.	Dofinansowanie działań skierowanych do osób dorosłych, promujących zdrowy styl życia, bez używek, rozwijających zdrowe/poprawne relacje w rodzinach	- liczba realizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu - analiza ankiet, sprawozdań i raportów z przeprowadzonych działań (jeśli dotyczy)	GKRPA przy współpracy ze stowarzyszeniami

*Realizatorami powyższych zadań mogą być również inne nie wymienione jednostki, które mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbuczynie.

OBSZAR 3

Redukcja szkód i rehabilitacja (readaptacja i reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa osób z problemem uzależnienia.

Kierunki podejmowanych działań:

1. Wspieranie środowisk trzeźwościowych.
2. Zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.
3. Zwiększenia dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem uzależnienia (w szczególności od alkoholu).
4. Zwiększenia dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie z problemem uzależnienia (w szczególności od alkoholu).
5. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.
6. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień, m.in. od alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator
1.	Dofinansowywanie wyjazdów integracyjnych dla środowisk trzeźwościowych	- liczba realizowanych działań - liczba osób uczestniczących w działaniu - analiza sprawozdań z przeprowadzonych działań	Stowarzyszenia GKRPA
2.	Finansowanie działalności punktu konsultacyjno - informacyjnego dla osób zagrożonych przemocą domową (zatrudnienie specjalistów, zakup wyposażenia)	- liczba osób korzystających z pomocy - skala problemów - analiza sprawozdania	GOPS
3.	Prowadzenie działań wspierających dla osób współuzależnionych z przemocą, poprzez działalność ZI i grupy wsparcia	- liczba osób korzystających z pomocy - skala problemów - analiza sprawozdania	Zespół Interdyscyplinarny GKRPA
4.	Prowadzenie działań interwencyjnych i korekcyjnych dla osób stosujących przemoc, poprzez działalność ZI i prowadzenie programu	- liczba osób korzystających z pomocy - skala problemów - analiza sprawozdania	Zespół Interdyscyplinarny GKRPA
5.	Finansowanie szkoleń przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z	- liczba osób przeszkolonych - przeprowadzenie ankiety na temat zdobytej wiedzy	GKRPA

uzależnienia (w szczególności od alkoholu), w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie		
---	--	--

OBSZAR 4

Organizacja Gminnego Programu oraz zapewnienie funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbuczynie.

Kierunki podejmowanych działań:

1. Zapewnienie prawidłowej realizacji zadań objętych Gminnym Programem oraz prawidłowego funkcjonowania GKRPA.
2. Zapewnienie skutecznego przestrzegania obowiązujących przepisów wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz aktów prawa miejscowego, w tym podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
3. Ograniczania dostępności do alkoholu, narkotyków, środków odurzających.
4. Analiza sytuacji problemów i uzależnień na terenie gminy Zbuczyn.
5. Podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w realizację Gminnego Programu.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki	Realizator - współpracujący
1.	Koordinacja działań objętych Gminnym Programem	- liczba posiedzeń GKRPA - liczba osób uczestniczących	Pełnomocnik
2.	Uczestnictwo w szkoleniach	- liczba szkoleń - liczba osób uczestniczących	Pełnomocnik
3.	Podejmowania akcji kontrolujących w stosunku do podmiotów handlujących	- liczba kontroli	GKRPA Pełnomocnik

	napojami alkoholowymi pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi		Policja
4.	Wykonywania lustracji oraz wydawanie postanowień o zgodności punktów sprzedaży z warunkami określonymi w uchwałach Rady Gminy Zbuczyn	- liczba lustracji - liczba wydanych postanowień	GKRPA Pełnomocnik
5.	Kierowanie wniosków do sądu w postępowaniu o zobowiązanie do podjęcia leczenia	- liczba spraw skierowanych do sądu	GKRPA Pełnomocnik
6.	Ponoszenie kosztów za wydawanie opinii przez biegłych sądowych orzekających w sprawie uzależnienia	- liczba skierowanych na badanie - liczba uzyskanych opinii	Sąd

ADRESACI

Adresatami Gminnego Programu są mieszkańcy Gminy Zbuczyn – dzieci, młodzież, osoby dorosłe, w tym seniorzy. Gminny Program zwraca także uwagę na rodziny, w których występuje przemoc.

Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są do całych grup. Działania uprzedzające z zakresu profilaktyki selektywnej skierowane są do jednostek lub grup zwiększonego ryzyka, tych, które ze względu na swoją sytuację środowiskową narażone są na większe niebezpieczeństwo wystąpienia problemów uzależnień i przemocy (dzieci, członkowie rodzin uzależnionych, rodzin z przemocą). Program adresowany jest też do osób pijących alkohol, zażywających narkotyki w sposób ryzykowny i szkodliwy, uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno-korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współuzależnionych (działania wspierające).

ZASOBY I REALIZATORZY

Realizacja Gminnego Programu koordynowana jest przez Pełnomocnika Wójta Gminy Zbuczyn ds. realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Profilaktyki w Zakresie Uzależnień Behawioralnych.

Realizatorami zadań są jednostki organizacyjne Gminy Zbuczyn, w szczególności Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbuczynie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbuczynie, Gminny Ośrodek Kultury w Zbuczynie, placówki oświatowe, we współpracy z innymi podmiotami, których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy: służba zdrowia, policja, organizacje pozarządowe, parafie.

TERMIN REALIZACJI ZADAŃ I WDRAŻANIE

Realizacja zadań objętych Gminnym Programem została zaplanowana na okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2024 r. Niektóre zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych. Proces realizacji polega na systematyczności działań, promocji i społecznej komunikacji poprzez upowszechnianie i upublicznianie realizowanych działań oraz wyników badań na stronie internetowej Gminy Zbuczyn.

MONITORING EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ

Monitoring prowadzony jest w celu potwierdzenia działań ujętych w Gminnym Programie, odbywa się w sposób ciągły poprzez dokonywanie bieżących kontroli jakości i rzetelności realizowanych zadań, ścisłą współpracę z ich realizatorami oraz analizę ankiet i interpretację danych sprawozdawczych. Monitoring prowadzi się w oparciu o wskaźniki opisane powyżej.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu są środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, ujęte w budżecie gminy na każdy rok w dziale 851 „ochrona zdrowia”, rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi, rozdział 85153 – przeciwdziałanie narkomanii, które wykonywane są w oparciu o spis zadań zawarty niniejszym Gminnym Programie oraz uchwałę budżetową Gminy Zbuczyn.

Finansowanie opiera się także na środkach własnych organizacji pozarządowych, które ubiegają się o dotacje w ramach otwartych konkursów ofert. Działania mogą być współfinansowane ze środków pozyskanych z innych źródeł, jednakże należy pamiętać, żeby każde zadanie współfinansowane miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. W ramach posiadanych środków możliwy jest zakup usług oraz doposażenie podmiotów będących w zasobach własnych gminy w sprzęt niezbędny do realizacji działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

SPOSÓB SPRAWOZDANIA

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2b. ustawy z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm.), zmienionej ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469), Wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Zgodnie z ust. 2c tejże ustawy, Wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na podstawie ankiety opracowanej przez Centrum informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, i przesyła ją do Centrum w terminie do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Sprawozdania z wykonania Gminnego Programu w zakresie merytorycznym i finansowym zostanie również sporządzone na formularzu PARPA-G1 oraz przekazane do PARPA.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GKRPA

Zgodnie z art. 4 ust. 4 i ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁹ w skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które pobierają wynagrodzenie za udział w posiedzeniu.

W związku z powyższym za udział w posiedzeniu GKRPA przysługuje wynagrodzenie:

- przewodniczący GKRPA – 100,00 zł brutto;
- pozostali członkowie GKRPA – 80,00 zł brutto.

¹⁹ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)